

Ulkomaalaisen työllistymisen polut ja vaikuttava tuki

Jussi Leponiemi

Palvelupäällikkö, Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto

Kielen avulla osalliseksi -hankkeen loppuseminaari

11.12.2020

Esityksen sisältö

- Eräitä taustatietoja
- TE-toimiston prosessi
- Erityisiä palveluita
- Nostoja keskusteluun

Miten voidaan parhaalla tavalla tukea ulkomaalaisen työllistymisen polkuja?

- Onnistutaan kotoutumisessa
- Kartoitetaan todella hyvin ihmisen tilanne ja toimitaan tiedon pohjalta
- Hyödynnetään tosiasiasa ulkomailla suoritettuja tutkintoja ja hankittua osaamista
- Tuetaan kielitason kehittymistä monella tavalla kohti B1.1. -tasoa
- Kehitetään toimijoiden yhteistyötä ja yksilöllisten palvelupolkujen kehittämisen valmiuksia
- Työnantajien merkitys

Yleistä

- Ulkomaalaisten työllistymisestä yleisesti haasteellista ja monimuotoista
- Demografisten tekijöiden ja taustan vaikutus
- Maahanmuuton peruste vaikuttavana - työn tai opiskelun kautta muuttavat vs. esim. pakolaisuus
- Työsuhteet eroavat merkittävästi kantaväestöstä, merkittävästi enemmän osa-aikaisuutta, lisäksi korkeasti koulutettujen määräraikaisten osuus suuri
- Tilastollinen ylikoulutus suhteessa ammatin vaatimukseen, Suomessa jopa 20000 ulkomaalaistaustaista
- Merkitys julkistalouteen on suuri ja kasvaa – työttömyys on suurin riski – tehokas kotoutuminen

Pohjois-Pohjanmaan taustalukuja

- Ulkomaalaiset henkilöt Pohjois-Pohjanmaalla n. 13000, keskimäärin osuus väestöstä 3,2%, Oulussa n. 4,6% (Tilastokeskus, 2020)
- 10/2020 Kaikki ulkomaalaiset työnhakijat 3212, joista työttömiä 859, palveluissa 1375 (korostuvat palvelut työvoimakoulutus, omaehtoinen opiskelu, työkokeilu)
- Työttömiä naisia 446, miehiä 413, alle 25-vuotiaita 64, yli 50-vuotiaita 207, pitkäaikaistyöttömiä 164.
- Kotoutumisajalla noin 1250
- Lähtökohtana TE-hallinnolla on aina työllistyminen

TE-toimiston prosessi

- Työnhakijaksi rekisteröityminen – voiko rekisteröityä?
- Lainsäädäntötausta, kotoutujat – ei kotoutujat
- Kotoutujan palvelut ja ei-kotoutujan palvelut, määrittelyä
- Tavoitteena kohdennettu palvelu, kotoutujat – aikamääre, uudet työnhakijat, ammattikouluttamattomat, kansainväliset osaajat, toimialat huomioiden sekä monialainen yhteispalvelu mukaan lukien TYP ja Ohjaamo

TE-toimiston prosessi, jatkoa

- Ilmoittautumisen jälkeen alkukartoitus ja 1. kotoutumissuunnitelman laatiminen
- Koulutusporttivaraukset, Kielitason alkukartoituspalvelun varaus
- Testituloksiin perustuen varataan asiakkaalle paikka soveltuvaan koulutukseen/muuhun palveluun tai ehdotetaan opiskelijaksi Koulutusportissa esim. aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheeseen tai aikuisten perusasteelle.
- Ohjaus kotoutumiskoulutukseen, tai ja sen jälkeen hakeutuminen esim. kotoutujan omaehtoiseen opintoihin

Erityisiä palveluita

- Jos varsinaisten kotoutumispalveluiden jälkeen on edelleen osaamisen kehittämisen tarve: Oppilaitokset, työvoimakoulutukset, hankkeet (uraohjaus ja korttikoulutukset), Ohjaamo (alle 30-vuotiaat), valmennuspalvelut, ammatinvalinnanohjaus, koulutuskokeilu, työkokeilu
- Jos palvelutarpeena työnvälityksen palvelut: Palkkatuki, työkokeilu, valmennukset, työhönvalmentaja, Startup Refugees ja vastaavat, yrittäjävalmennukset, työvoimakoulutukset, uusyrityskeskus, aloittavan yrittäjän palvelut, starttiraha, hankkeiden palvelut
- Vastaavalla tavalla erityisiä palveluita myös pitkäaikaistyöttömille jne.
- Jatkuvasti uusia avauksia, hankkeita, OSKE, jne. toimialapilotit

Erityisiä palveluita suomen kielen koulutukseen

- Työvoimakoulutukset (vaihtelevasti, tarpeen mukaan hankinta)
- Suomi toisena kielenä iltaopetus (Oulun aikuislukio)
- Sujuvaa suomea, Vuolle-opisto
- Eri alueiden opistojen tarjonta
- Valma, aikuisten peruskoulu, useita toimijoita
- Kuntien/kaupunkien tuottamat palvelut, esim. Villa Viktor jne
- Hankkeet, ESR, TYPO, jne
- Omatoimisesti suoritettavat verkkopohjaiset palvelut

Työnantajista

- Työpaikkoja avoinna Pohjois-Pohjanmaalla ennätysmäärä 10 vuoteen
- Työnantajien lähtökohdat ulkomaalaisen rekrytointiin ovat moninaiset
- Ennakkoluulot ja asenteet vähenevät, välillä kovin hitaasti, mutta vähenevät
- Palvelutarve rekrytointikynnystä madaltamassa
- Millainen on työnantajan rooli ja tahtotila mahdollistamassa ihmisen työllistymistä ja urakehitystä?

Erityisiä huomioita

- Palveluiden merkitys suuri
- Suuri osuus tärkeistäkin palveluista kielen kehittymisen tueksi on määräaikaisia ja vaihtelevasti saatavilla olevia
- Työnantajakentän, erityisesti klustereiden kehittyminen on tärkeää, jotta saadaan motivoivia positioita alueelle tarjolle.
- TE-hallinnon palveluiden painopiste on lakiin perustuen alkuvaiheen palveluissa, palvelukatve osaajilla?
- Aina kun olemme päässeet suunnitteluvaiheesta lähtien yhteistyöhön kumppanien kanssa, on vaikuttavuus palveluissa ollut parempi

Kiitoksia mielenkiinnosta!